

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 356/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Potockým, advokátska kancelária, Mydlárska 19, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 2 C 143/2008-248 z 12. decembra 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 84/2012-286 z 13. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“ alebo „žalobkyňa“), ktorou namieta porušenie základného

práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C 143/2008-248 z 12. decembra 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 84/2012-286 z 13. marca 2013.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sa sťažovateľka žalobou z 2. novembra 2001 na Okresnom súde Dolný Kubín (sp. zn. 10 C 679/2001) domáhala určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou. V dôsledku právnej úpravy účinnej od 1. januára 2008 došlo k zmene miestnej príslušnosti na konanie a rozhodnutie o sťažovateľkinej veci, ktorú okresný súd zaevidoval pod vlastnou sp. zn. 2 C 143/2008.

Okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 143/2008-248 z 12. decembra 2011 znovu žalobu sťažovateľky zamietol. Na podklade vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľka skutočne nerešpektovala vnútorné predpisy rezortu školstva o obsahu dokumentácie (klasifikačné záznamy) vedenej v základnej škole, čím sa dopustila závažného porušenia pracovnej disciplíny podľa § 46 ods. 1 písm. f) zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Za neopodstatnenú považoval okresný súd aj námietku sťažovateľky o neurčitosti danej výpovede zamestnávateľa a o nedostatočnom konkretizovaní výpovedného dôvodu.

Na strane odporcov v predmetnom konaní vystupovali tri subjekty, a to [REDACTED] (ďalej len „odporca v 1. rade“ alebo „žalovaný v 1. rade“), [REDACTED] (ďalej len „odporca v 2. rade“ alebo „žalovaný v 2. rade“), ako aj [REDACTED] (ďalej len „odporca v 3. rade“ alebo „žalovaný v 3. rade“). Okresný súd k ich pasívnej legitímácii uzavrel, že *„návrh žalobkyne tak voči žalovanému v 1/ rade ako aj voči žalovanému v 2/ rade je potrebné zamietnuť pre nedostatok pasívnej legitímácie na ich strane.*

Za daného skutkového stavu súd potom dospel k záveru, že pasívne legitimovaným subjektom v tomto súdnom spore je žalovaný v 3/ rade a to s odkazom na ust. § 8 ods. 14 zák. č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch.“.

Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co 84/2012-286 z 13. marca 2013 potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. V zhode s okresným súdom dospel k záveru, že *„boli splnené hmotnoprávne podmienky pre ukončenie pracovného pomeru výpoveďou...“*. Z tohto dôvodu potom podľa názoru krajského súdu *„pre vecnú správnosť posúdenia napadnutého rozhodnutia nie je právne významné určenie pasívnej vecnej legitímácie označených odporcov. Nakoľko ani v prípade nesprávnosti záverov okresného súdu by navrhovateľka v konaní nebola úspešná. Napriek tomu považuje krajský súd za potrebné poukázať na to, že nie je správny záver okresného súdu týkajúci sa pasívnej vecnej legitímácie odporcu v 3/ rade... Teda pokiaľ okresný súd ustálil, že odporca v rade 1/ nie je pasívne vecne legitimovaný, jeho záver nepovažoval krajský súd za správny, avšak vzhľadom na uvedené vyššie na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia to nič nemení.“*.

Sťažovateľka podala proti odvolaciemu rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré založila na dôvode podľa § 237 ods. 1 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“). V dovolaní uviedla, že je *„absolútne neprofesionálne bez právneho základu zdôvodnenie odvolacieho súdu podľa ktorého, právny záver prvostupňového súdu o pasívnej vecnej legitímácii odporcu v 1 rade nepovažoval za správny, avšak na namietanej vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia to nič nemení.“*. Taktiež namietla, že *„ako prvostupňový súd tak aj odvolací súd v konaniach neprehodnocovali dôvod môjho podaného návrhu – určenie, že výpoveď z pracovného pomeru daná navrhovateľke listom zo dňa 29.6.2001 vtedajším odporcom [REDAKOVANÉ] je neplatná z dôvodu popierania dôvodu výpovede ako aj namietania platnosti výpovede pre neurčitosť a nedostatočné konkretizovanie dôvodu výpovede v zmysle § 44 ods. 2 ZP... odôvodnenie rozsudkov odvolacieho súdu a aj prvostupňového súdu rozhodne nie sú presvedčivé.“*.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací uznesením z 26. novembra 2014 vo veci sp. zn. 4 Cdo 392/2013 dovolanie sťažovateľky odmietol. K tvrdenému dôvodu prípustnosti dovolania (nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) uviedol, že ak sťažovateľka *«mienila spochybňovať „spôsobilosť“ pristúpenia žalovaného 3/ do konania s jeho pasívnou vecnou legitimáciou v spore, k tomu dovolací súd poznamenáva, že otázka aktívnej a pasívnej legitimácie účastníkov konania... nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamietá... Od aktívnej alebo pasívnej legitimácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.) a procesnú spôsobilosť (t. j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania § 20 O. s. p.)».*

Potvrdzujúci rozsudok krajského súdu najvyšší súd vyhodnotil tak, že je *„riadne odôvodnený, nie je arbitrárny, a teda z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia plne akceptovateľný a nesignalizuje možnosť porušenia procesných práv účastníka konania... Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia...“*.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka tvrdí, že *„odvolací súd a ani prvostupňový súd sa žiadnym spôsobom v priebehu konania nevyporiadali s tvrdeniami sťažovateľky, čím odňali sťažovateľke právo na spravodlivý proces, na presvedčivé súdne rozhodnutie ako jedno z procesných práv a ktoré účastníkovi garantuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru“*. Sťažovateľka rekapituluje podstatné dôvody potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu a akcentuje jeho opačný názor na problém pasívnej legitimácie odporcov v porovnaní s právnym názorom okresného súdu. Uvádza, že krajský súd nepovažoval záver okresného súdu v tejto otázke *„za správny, avšak poukázal, že ani táto skutočnosť nemení nič na vecnej správnosti napadnutého rozsudku.*

S takýmto konštatovaním odvolacieho súdu nie je možné súhlasiť, a preto sa domnievam, že odvolací súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia porušil zásadu

spravodlivého procesu, keďže vec nehodnotil objektívne a porušil čl. 46 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a ods. 3 Ústavy SR.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu... vyplýva, že v podstate sa nestotožnil čo do pasívnej vecnej legitímácie označených odporcov keď sám dospel k záveru, že odporca v 3 rade nemá pasívnu vecnú legitímáciu byť účastníkom konania a odporca v 1 rade, ktorého pasívnu vecnú legitímáciu prvostupňový súd vyhodnotil, že odporca v 1 rade túto nemá, čím jeho záver odvolací súd nepovažoval za správny.

Domnievam sa, že posudzovanie otázok podstatných pre konanie musí byť zrozumiteľné v odôvodnení rozhodnutia keďže ide o právne dôvody, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a rozhodol vo veci samej nálezom takto:

„1/ Základné právo sťažovateľky na spravodlivé, zákonné a objektívne súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, Rozsudkom Okresného súdu v Námestove zo dňa 12. decembra 2011 sp. zn. 2C/ 143/2008-248 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. marca 2013, sp. zn. 7Co 84/2012-286, porušené bolo.

2/ Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 13. marca 2013 sp. zn. 7Co 84/2012 rozsudok Okresného súdu v Námestove, zo dňa 12. decembra 2011, sp. zn. 2 C 143/2008-248 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

3/ Krajský súd Žilina a Okresný súd Námestovo sú povinní do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 10.000,00 /Desaťtisíc/ EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4/ Krajský súd Žilina a Okresný súd Námestovo sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 296,44 Eur... do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu: JUDr. Ladislav Potocký, advokát, AK Žilina...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K časti sťažnosti namietajúcej porušenie označeného základného práva sťažovateľky a jej práva zaručeného dohovorom rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 143/2008-248 z 12. decembra 2011 ústavný súd uvádza, že v čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého sa ústavný súd môže vecne zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľka nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o ňom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorého namieta, sa možno domôcť využitím sťažovateľke dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy,

prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľka mala podľa § 201 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku možnosť napadnúť ho odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Uvedenú možnosť aj využila, a tak ochranu jej označeným právam poskytoval iný súd (krajský súd v odvolacom konaní). Táto skutočnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označeného základného práva a práva zaručeného dohovorom. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 143/2008-248 z 12. decembra 2011 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

2. Pokiaľ ide o sťažovateľkou atakovaný rozsudok krajského súdu č. k. 7 Co 84/2012-286 z 13. marca 2013, časové relácie právoplatnosti oboch sťažnosťou napadnutých rozsudkov a doručenia sťažnosti ústavnému súdu naznačujú, že sťažovateľka očakáva zachovanie lehoty na podanie sťažnosti z dôvodu podaného dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu.

Je faktom, že v prípade porušenia základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy rozhodnutím odvolacieho súdu v civilnom procese ústavný súd skutočne

preferuje nápravu prostredníctvom využitia inštitútu dovolania. Preto sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podaná súbežne s dovolaním je ústavným súdom zásadne odmietnutá ako neprípustná, pričom sa ale sťažovateľovi zachováva lehota na podanie ďalšej sťažnosti proti odvolaciemu rozhodnutiu pre prípad, že by dovolací súd vyhodnotil podané dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok) ako procesne neprípustné (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09, III. ÚS 237/2016 a pod.). Ústavný súd však v typovo popísaných prípadoch dodáva, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcej sa tohto dovolacieho rozhodnutia za obvyklých podmienok. Sťažovateľkina kauza napĺňa práve takéto znaky.

Ústavný súd zdôrazňuje, že odmietnutie dovolania ako procesne neprípustného a priori neznamená, že dovolací súd odmietol poskytnúť súdnu ochranu základným právam dovolateľa. Odmietavým výrokom dovolací súd záväzne konštatuje, že nie je naplnený žiaden zákonný dôvod procesnej prípustnosti dovolania. Svojou podstatou teda ide o rozhodnutie vo veci, avšak „vecou“ je procesná prípustnosť dovolania, nie predmet základného konania. Pre právnu reguláciu dovolania podľa Občianskeho súdneho poriadku je tiež jedinečné, že dôvody procesnej prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (tzv. dôvody zmätočnosti) predstavujú zároveň aj spôsobilé dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Ak teda dovolateľ založí podané dovolanie (a teda návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu) len na niektorom z dôvodov zmätočnosti, potom odmietnutie tohto dovolania je svojou podstatou vecným rozhodnutím, hoci jeho výrok je prima facie formulovaný procesne.

Sťažovateľka k sťažnosti priložila aj fotokópiu svojho dovolania. Z obsahu jeho odôvodnenia vyplýva, že je takmer identické s dôvodmi sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Z toho vyplýva, že sťažovateľkino základné právo na súdnu ochranu i jej právo na spravodlivé súdne konanie od dovolacieho súdu vyžadovalo, aby sa zaoberal rovnakými námietkami, ako sú tie, ktorých vyriešenie sťažovateľka požaduje od ústavného súdu. Išlo o tvrdené naplnenie dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku a o tvrdené nedostatočné odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu. Dovolací

súd v odmietavom uznesení neodmietol zaoberať sa vecne týmito námietkami. Naopak, hĺbkovo sa s nimi vysporiadal a vysvetlil, prečo nie sú dôvodné. V prípade sťažnosti sa ústavný súd nemôže opätovne zaoberať tými istými námietkami voči potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, pretože už je o nich právoplatne rozhodnuté najvyšším súdom ako súdom dovolacím. Ak by ústavný súd vecne skúmal námietky prednesené sťažovateľkou v jej sťažnosti, potom by vytvoril predpoklad pre dve vnútorne si odporujúce rozhodnutia o tom istom „merite“. Opätovné prehodnocovanie predmetných námietok by prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, atakovala svojou sťažnosťou dovolacie uznesenie najvyššieho súdu, čo však neurobila. Za týchto okolností ústavný súd viazaný návrhom na rozhodnutie vo veci samej (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde) musí konštatovať nedostatok svojej právomoci aj na prerokovanie a rozhodnutie tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka brojí proti rozsudku krajského súdu č. k. 7 Co 84/2012-286 z 13. marca 2013.

3. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími formulovanými časťami sťažnostného petitu (návrh na zrušenie rozsudku okresného súdu i rozsudku krajského súdu, na priznanie finančného zadosťučinenia a na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016